

Klassisk CD

Les flere anmeldelser på Aftenbladet.no

Leif Ove Andsnes har laget et strålende Chopin-album, mener vår anmelder.
RUNE VANDVIK

Gedigen Chopin-utgivelse av Andsnes

PLATEANMELDELSE:
Andsnes viser Chopins storhet i balladene.

Arnfinn Bø-Rygg

Chopin: 4 Ballader, Nocturne F-dur op.15/1, Nocturne c-moll op.48/1, Nocturne H-dur op.62/1. Leif Ove Andsnes (klaver). Sony Classic.

Andsnes var tidlig ute med å spille inn verk av Chopin. Allerede som 20-åring, i 1990, utga han alle tre sonatene som han fikk internasjonal anerkjennelse for. Men han har ventet med å spille inn balladene. Chopin var den som oppfant klaverballaden. Og han fullendte den. Siden kom Liszt, Grieg og Brahms med stykker innenfor samme sjanger. Men de når ikke opp til Chopins ballader i klangrikdom, melodisk linjeføring, emosjonalitet og grandeur. Samt i vanskelighetsgrad. Det er en

liten genistrek at Andsnes har valgt å sette tre nocturner inn mellom balladene. For kommer balladene etter hverandre, slik som på Krystian Zimermans fabelaktige innspilling, så blir det for tett, ja, for mye av det gode. Hos Andsnes blir det luft mellom dem, for – som Andsnes sier i teksthftet – balladene var aldri ment som en syklus.

Det lyriske og det fortellende

Chopin greide det kunststykke å kombinere den lyriske melodien i italiensk opera (Bellini) med Bachs rike polyfoni. Til dette kommer en uhørt virtuositet og briljans. Horowitz og Michelangeli har gjort storartede innspillinger av den første balladen.

Men jeg vet bare om én som kan matche Andsnes' nye innspilling av samtlige ballader, og det er nevnte Zimmerman (på Deutsche Grammophon). De to er ganske forskjellige. Zimmerman gjør mer ut av pausene, står lenger på fermatene, har stedvis et langsommere tempo og hans spill er mer fabulerende. De to har en like virtuos fremføring. Andsnes kjennetegn er et sterkt uttrykk, kraftfullhet – her for eksempel hvor grandioso

det klinger mot slutten av den første balladen, den i g-moll, som slutter med en overmåte vanskelig presto. Også det sangbare i Andsnes' spill er påtagelig (slik det også er i nocturnene). Vi hører mange harmoniske finesser i venstre hånd, som andre pianister overser. Andsnes kombinerer på forbilliglig måte det lyriske og det fortellende, noe som er et utpreget kjennetegn i balladene.

Åpner et stort rom

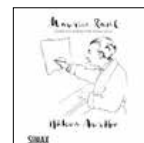
Hvor rik på kontraster ballade nr. 2 i F-dur er, hører vi på spor 3. Agitatordelen mot slutten er virkelig heftig, i tråd med ordets betydning. Ballade nr. 3 i Ass-dur har noe nobelt over seg, med klanglig rikdom og store stigninger. Utsøkt pedalbruk, som er helt nødvendig hos Chopin, er en selvsagt ting hos Andsnes. Den siste balladen, i f-moll, av mange kalt for Chopins mesterverk, lyder i åpningen som klokketoner fra det fjerne. Her er Chopins variasjonsteknikk på sitt mest tydelige og skiftningene i klangfarge genialt oppfinnsomme, mens helhetsskarakteren er melankolsk, noe Andsnes har utpreget sans for. Andsnes åpner et stort rom med sine Chopin-tolkninger.

Ravell komplett fra Håkon Austbø

PLATEANMELDELSE: Håkon Austbø feirer sin 70-års dag med stor og god Ravel-utgivelse.

Arnfinn Bø-Rygg

Ravel: Samtlige verk for solo-klaver. Håkon Austbø (klaver). 2 cd-er. Simax classics.

Håkon Austbø, som i flere år var professor i klaver ved Institutt for musikk og dans, UiS, er mest kjent for sine tolkninger av fransk musikk: Debussy, Ravel, Messiaen. Men han er også en betydelig pianist når det gjelder Skrjabin, Brahms, Grieg. Likevel er han den av våre fremste pianister som står det franske nærmest.

Her i Ravel hører vi straks hvordan denne komponisten ikke vil meddele sin personlighet, her er ingen inderlighet. Ravel var en ironisk person, en dandy – men en melankolsk sådan. Austbø spiller det første verket, det teknisk svært krevende *Gaspard de la Nuit*, glassklart, med stor klang, raffinement og hörbar sanselighet (cd 1, spor 1-3). Verket er pianistisk svært intrikat, men Austbø spiller de kompliserte tonerepetisjonene, dobbelttrillene, de svimlende løpene og de hurtigste staccatoene med bravur.

En sveitsisk urmaker?

Austbø har valgt et Steinway-flygel, modell D-274 fra 1893 (restaurert i 2010), for å komme nærmest mulig den flygelklang Ravel var vant med. Det lyder storartet, og det virker lettere på dette instrumentet enn på et nytt å få til forandringer i klangfarge.

Stravinskij kalte Ravel en «sveitsisk urmaker» på grunn av den mekanisk regelmessige rytmen. Men det stemmer ikke: Over det nøytrale nivået med ostinate klangfigurer står det som regel dypt følte melodiske linjer. Men disse skal aldri være sentimentale eller søtladne, derimot sensible og åndfulle. Austbø er en mester i å fremheve den serverte elegansen hos Ravel, selv om spillet hans av og til ikke er finneret nok. Til gjengjeld har han en rytmesans som gjør hans Ravel-tolkninger til en glede å høre. Den fjærende rytmen i flere stykker kombineres med at stemmerikdommen kommer tydelig frem.

Tordner i fff

Det siste store verket på de to cd-ene er *Le Tombeau de Couperin* (cd 2, spor 18-23). Det er sagt om Forlane-satsen her, at denne dansen har dødens maske på. Så følger en hurtig *Rigaudon*, samt en menuett, full av subtilitet. Siste sats er en kraftanstrengelse: *Toccata* (spor 23), med passasjer bestående av terser og som til slutt tordner i fff. Austbø spiller denne siste satsen til «Couperins gravsted» med dennesidig vitalitet og briljans.

Håkon Austbø feirer 70 år med å gi ut samtlige av Ravels solostykker for klaver.

FREDRIK REFVEM